

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА - ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

В статті проведено аналіз механізмів державного регулювання розвитку малого підприємництва в Україні та розвинених країнах світу, визначено основні пріоритетні напрями здійснення такої політики та запропоновано інструментарій для оптимізації державних ресурсів призначених на ці цілі.

Ключові слова: мале підприємництво, держава, ресурси.

В статье проведен анализ механизмов государственного регулирования развития малого предпринимательства в Украине и развитых странах мира, определены основные приоритетные направления осуществления такой политики и предложен инструментарий для оптимизации государственных ресурсов предназначенных на эти цели.

Ключевые слова: малое предпринимательство, государство, ресурсы.

In the article is conducted the analysis of mechanisms of state control of development of small enterprise in Ukraine and developed countries of the world, certainly basic directions of priorities of realization of such policy and is offered a tool for optimization of state resources of appointed on these aims.

Key words: business, the state, recourses.

Постановка проблеми. Досвід багатьох країн свідчить, що однією з ключових умов економічного зростання є розвиток підприємництва, насамперед малого. Це пояснюється тим, що розвиток малого підприємництва є основним чинником оптимізації та структуризації ринків, забезпечення еластичності попиту і пропозиції, мобілізації та відтворення основної маси національних ресурсів.

Не зважаючи на те, що органи державної влади на всіх рівнях використовують різні інструменти впливу на господарську діяльність, їх застосування сьогодні носить безсистемний, інтуїтивний характер та не узгоджується не лише з потребами суб'єктів бізнесу, а й з потребами соціально-економічного розвитку країни.

Передусім це стосується механізмів підтримки розвитку малого підприємництва в нашій країні. Адже держава, задекларувавши своїм обов'язком підтримку малого бізнесу, як один із інструментів державної політики, насправді не квапиться його використовувати в повній мірі, що робить цей процес несистемним та малоефективним.

Аналіз останніх досліджень. Зазначена проблема в певній мірі розглядається у працях таких відомих вчених, як М.І. Долішній, З.С. Варналій, А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, І. І. Лукінов та ін. Поряд з цим, динамічність процесів розвитку бізнесу, розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, а також механізмів їх

регулювання обумовлює подальше дослідження питання щодо підтримки розвитку малого підприємництва.

Цілі та завдання статті. Провести аналіз державної політики з підтримки розвитку малого бізнесу як в зарубіжних країнах, так і в Україні, визначити основні пріоритетні напрями та механізми оптимізації витрачання державних ресурсів на їх реалізацію.

Викладення основного матеріалу. Сучасна економічна теорія визнає не тільки прогресивність малого підприємництва, а й необхідність регулювання та підтримки його розвитку з боку держави і суспільства в цілому, оскільки ефективне функціонування цього сектору економіки забезпечує стабільність економічної ситуації в країні, зайнятість і добробут основної частини населення.

При цьому вирішальне значення мають мета й форма здійснення державної політики підтримки малого підприємництва, яка повинна зводитися не до захисту бізнесу від конкуренції або створення для нього особливих, “теплих” умов, а до забезпечення таких умов, які б постійно стимулювали внутрішньофірмовий процес генерації технологічного вдосконалення та навчання для підвищення конкурентоспроможності фірми.

Тому при визначенні сутності державної підтримки малого підприємництва, слід виходити з наступного.

По-перше, підтримка є складовою державного регулювання малого підприємництва.

По-друге, мале підприємництво - один із провідних факторів економічних перетворень, і його підтримка є вигідною не лише суб'єктам бізнесу, а й усій економіці та державі в цілому.

Таким чином, державна підтримка є складовою системи регулювання розвитку малого підприємництва, яка спрямована на формування сприятливого для розвитку цього сектору економіки середовища і реалізується відповідними загальнодержавними, регіональними та місцевими органами влади, з метою узгодження інтересів держави і малого підприємництва [1, 2].

Узагальнюючи досвід розвинених країн світу можна констатувати, що державна підтримка малого бізнесу є одним із дієвих інструментів розвитку цього сектору економіки і реалізується за допомогою цілої низки інструментів, таких як податкові пільги, фінансово-кредитна підтримка, державні субсидії тощо.

Так, зокрема, в США державна політика підтримки розвитку малого бізнесу полягає у використанні податкових пільг, зміст яких полягає в тому, що в цій країні діють пільгові ставки на доходи до 16 тис. дол., 15 % - податок на перші 50 тис. дол. і 25 % - на наступні 25

тис. Понад цю суму діє максимальна ставка – 34 %. Таким чином в США діє принцип – чим менше підприємство, тим більше податкових пільг [3, с. 224].

Крім того, на доходи в межах від 100 до 335 тис. дол. запроваджено додатковий збір у розмірі 5 %. Таке ступінчасте оподаткування має стимулююче значення для малих підприємств [4].

Значні пільгові умови для розвитку малого бізнесу є у Великобританії. Загальна ставка податку з корпорацій тут становить 35 %, однак якщо дохід підприємства становить до 200 тис. ф. ст. у рік, то податок зменшується до 25 %. Крім того, якщо обіг підприємства - до 47,5 тис. ф. ст. на рік, то воно не сплачує ПДВ (ставка 17,5 %). У Великобританії малі фірми також звільнені від сплати податку на спадщину усього ділового майна компанії.

У Франції різноманітні пільги передбачено для акціонерних товариств. Зокрема, в перші два роки їх повністю звільнено від оподаткування, за третій рік оподаткуванню підлягає лише 25 % доходу, у четвертий – 50 %, у п'ятий – 75 % і, тільки починаючи з шостого року, оподатковують усі 100 % доходу [4].

Для малих підприємств (з капіталом до 100 млн. єн) в Японії запроваджена майже на третину зменшена ставка податку; підприємства з річним доходом, що не перевищує 8 млн. єн, сплачують 28 %, інші - 37,5 %. Японським законодавством для індивідуальних виробників визначено мінімум річного доходу в 100 тис. єн, який не оподатковується [4].

Ефективною формою фінансової допомоги інноваційному бізнесу в розвинутих країнах є гарантування державою позик. Зокрема, адміністрація малого бізнесу США 90 % усієї фінансової допомоги надає у формі гарантованих позик (гарантія - до 90% суми позики, однак не більше 500 тис. дол. США). Середній розмір гарантованих позик становить 175 тис. дол. США, а термін - близько восьми років (з фінансуванням капітального будівництва - до 20 років) [4].

Гарантії при реалізації комерційних кредитів, лізингових контрактів і венчурного фінансування, позик малим підприємствам передбачені урядами Німеччини, Канади та Великобританії.

Ще одним важливим методом фінансової допомоги держави є пільгове кредитування інноваційного підприємництва. Наприклад, у Франції поширені такі види пільгових позик: позики, які повертають у разі успіху, і позики з пільговими процентами [4].

Подібну підтримку малим підприємствам надають уряди Німеччини, Японії, Італії тощо. Так, кредити у рамках “програми відродження Європи” надаються під 6 % для придбання устаткування -

на 10 років, для будівництва - на 15 років. В Італії малі підприємства можуть отримати позику на 10 років під 3-5 % річних за ринкового курсу 15 %. При достроковій сплаті кредиту сума позики зменшується на 20-30 % [4].

Надання значної уваги з боку держави розвитку малого бізнесу, в тому числі здійснення відповідної підтримки цього процесу, принесло свої плоди: підприємствами малого бізнесу в зазначених державах виробляється понад 50 % валового внутрішнього продукту, у тому числі в Німеччині – 50-64 %, Великобританії – 50-58 %, США – 51 %, в Італії – 57-60 %, Франції – 55-62 % [5-7].

Особливо цікавим для України є досвід Угорщини, де ще в 1999 році був прийнятий окремий закон про розвиток і підтримку малого бізнесу. Він врахував великий власний досвід становлення малого бізнесу. Угорські економісти зазначали, що “в цьому всеохоплюючому акті початково передбачалось дати визначення мікро-, малих і середніх підприємств і звести воедино державні субсидії, призначені для створення і розвитку, а отже, для створення таких економічних умов, які забезпечать підвищення їх довготривалої конкурентоспроможності і розширення можливостей зайнятості, усунуть конкурентні недоліки і будуть сприяти їх адаптації до вимог Європейського Союзу” [3, с. 250; 8, с. 7].

Потужним інструментом підтримки малого бізнесу в Угорщині є також державний бюджет. Однак угорські підприємці отримують не тільки бюджетні субсидії, але й значні податкові пільги. Законодавство країни виділяє 4 головні види податкових пільг [3, с. 252]:

- загальні податкові пільги, розраховані на стимулювання інвестицій;
- податкові пільги, направлені на розвиток науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт;
- податкові пільги, спеціально зорієнтовані на представників малого і середнього бізнесу;
- регіональні податкові пільги.

Як наслідок, в Угорщині на малий бізнес припадає близько 50 % ВВП, понад 65 % зайнятих в економіці, 20 % експорту і 99 % загального числа підприємств [9].

Що стосується державної підтримки розвитку малого підприємництва в Україні, то за роки незалежності в країні в цілому сформована нормативно-правова з цього питання.

Насамперед це закони України “Про державну підтримку малого підприємництва” [10] та “Про Національну програму сприяння

розвитку малого підприємництва в Україні” [11].

Так, Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва” [10] визначив правові засади державної підтримки суб’єктів малого підприємництва незалежно від форм власності з метою якнайшвидшого виходу із економічної кризи та створення умов для розширення впровадження ринкових реформ в Україні.

Головною метою Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва [11] стало створення належних умов для реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність, а також підвищення добробуту громадян України шляхом залучення широких верств населення до такої діяльності.

З моменту прийняття Закону України “Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні” державна підтримка малого підприємництва стала окремим напрямком соціально-економічної політики держави. Вона базується на принципах створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва. В результаті впровадження заходів Національної програми в Україні створено відповідну нормативно-правову базу для розвитку підприємництва. Мале підприємництво на сьогодні стало окремим об’єктом нормотворчості.

Особливого значення в системі державної підтримки розвитку малого підприємництва набула спрощена система оподаткування, що запроваджена Указом Президента України від 3 липня 1998 року № 727 “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб’єктів малого підприємництва” та передбачає сплату єдиного податку [12].

Підтвердженням зазначеного є те, що з кожним роком спостерігається тенденція зростання основних показників діяльності суб’єктів спрощеної системи оподаткування.

Так, сьогодні понад 40 % від загальної кількості суб’єктів малого підприємництва обрали спрощену систему оподаткування. Лише з 1999 року по 2007 рік кількість платників єдиного податку збільшилась майже в 12 разів, а надходження до бюджету від сплати єдиного податку зросли у 14 разів. Суб’єкти “спрощенці” забезпечили роботою понад 1,5 млн. громадян.

Однак, не дивлячись на це розвиток малого бізнесу не досяг показників розвинених країн світу: в Україні за різними оцінками його частка в ВВП становить від 7 до 12 %, навіть в Росії вона дещо більша і становить 9-12 % [5-7].

Такий стан справ є наслідком того, що в Україні існує комплекс проблем, коріння яких багато в чому лежать в адміністративній економіці радянських часів, відголоски якої країна відчуває дотепер.

Однією з найбільшочіших залишається проблема фінансової підтримки розвитку суб'єктів господарювання, рівень якої сьогодні є незначним.

Зокрема, заходи Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні протягом останніх років фінансуються лише у розмірі 1,8 млн. грн., що, в свою чергу, негативно впливає й на фінансування відповідних регіональних програм. У зв'язку з цим унеможливується комплексне розв'язання проблем у цій сфері, гальмується інноваційна спрямованість розвитку малого бізнесу.

Водночас дієвим механізмом, який би сприяв розвитку малих підприємств в Україні, є фінансово-кредитна підтримка. Проте через обмеженість фінансових ресурсів її дія на розвиток малого бізнесу є незначною.

Так, Законом України “Про Державний бюджет України на 2009 рік” [13] коштів на часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами, що надаються підприємствам малого та середнього бізнесу на реалізацію інвестиційних проектів не передбачено, в попередньому році на ці цілі було виділено 32 млн. грн., у 2007 році – 27 млн. грн.

При цьому держбюджетом на заходи з реалізації Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні в 2009 році було передбачено лише 400 тис. грн., що становить 0,00004 % від ВВП (0,0004 млрд. грн. : 1046,5 млрд. грн. * 100 = 0,00004 %) [14].

В США на підтримку малого бізнесу у 2009 році планувалось спрямувати 10 млрд. дол. США, що становить 0,07 % ВВП (10 млрд. дол. : 13844 млрд. дол. * 100 = 0,07 %) [15-16].

Таким чином в Україні на підтримку малого бізнесу майже в 2000 раз спрямовується менше коштів порівняно зі США.

Тому необхідною умовою для подальшого розвитку малого бізнесу в Україні має стати розроблення комплексу заходів з формування сприятливого підприємницького середовища, що в свою чергу забезпечить подальше зростання ролі малого бізнесу в економіці країни.

Основними механізмами державної підтримки при цьому можуть стати, зокрема механізм мікрокредитування. Досвід Польщі щодо мікрокредитування засвідчує, що даний механізм є набагато ефективнішим у задоволенні потреб підприємців, ніж кредитні програми комерційних банків і, в першу чергу, на умовах надання гарантій.

На даний час сформувався уявлення про мікрокредитування як операції з надання мікрокредитів суб'єктам малого бізнесу. Розмір мікрокредитів в середньому не перевищує 15 тис. євро, що надаються

на термін не більше одного року, і не потребує обов'язкового забезпечення заставою. Для організації ефективного мікрокредитування, на наш погляд, доцільно створити в Україні таку недержавну інвестиційну структуру (установу, організацію), яка б на основі використання технічної допомоги закордонних агентств у результаті своєї діяльності з виконання програми мікрокредитування протягом 3-5 років стала фінансово самостійною і створила мережу регіональних організацій мікрокредитування.

Водночас крім перелічених джерел, зокрема, фермерські господарства можуть одержати допомогу в Державному фонді підтримки фермерських господарств. Але для розширення його інвестиційних можливостей (в даний час фонд не задовольняє навіть 5 % потреби фермерів у кредитних ресурсах) необхідно істотно збільшити розмір виділених для цього бюджетних асигнувань.

Важливим джерелом інвестиційних ресурсів можуть стати кредити лізингових компаній та виробників сільськогосподарської техніки. Вони можуть надавати техніку на умовах фінансової оренди (лізингу) або розстрочки. Доступ до неї обмежується лише вартістю техніки та спроможністю виробника вчасно робити платежі. Процедура отримання техніки є простішою, ніж у банку, але вартість користування такими схемами обходиться на рівні банківського відсотка [17, с. 64-70].

Заслуговує на увагу і таке джерело коштів для інвестування обігового капіталу, як ф'ючерсні контракти. Останні не доцільно підписувати з кожним фермерським господарством, а тим більше з особистим підсобним господарством. Вихід можна знайти в підписанні ф'ючерсних контрактів на окремі види сільськогосподарської продукції з аграрними біржами. У свою чергу, кожен дрібний товаровиробник цієї продукції зможе укласти угоду на її поставку з біржею і отримувати під неї авансовані іншою стороною ф'ючерсного контракту кошти [17].

Водночас основним джерелом інвестиційної та фінансово-кредитної підтримки суб'єктів малого та середнього бізнесу має залишитися державна підтримка.

Як свідчить розрахунок, потреба в бюджетних коштах на покриття відсотків за користування кредитами не така вже й значна.

В Україні налічується біля 300 тис. малих підприємств.

Припустимо, що середня потреба в коштах цих підприємств становить 100 тис. грн.

Річна відсоткова ставка за користування кредитом становить 25 %, тобто на покриття відсотків необхідно буде 25 тис. грн.

бюджетних коштів для одного підприємства.

Загальна ж сума становитиме 7,5 млрд. грн.

Підвищення ефективності державної підтримки розвитку малого підприємництва потребує не лише визначення сфер малого бізнесу, які найбільш потребують підтримки, а й регіонів. На нашу думку, державна підтримка повинна надаватиметься лише тим підприємствам, які впроваджують інновації, сільськогосподарським підприємствам, та тим, які працюють в регіонах з низьким розвитком малого бізнесу.

Для визначення регіонів, малі підприємства яких потребують державної підтримки, допоможе проведення рейтингування регіонів за рівнем розвитку малого бізнесу. З цією метою автором адаптована Методика рейтингу інвестиційної конкурентоспроможності регіонів України, розроблена експертно-аналітичним центром “Соціум”.

Суть цієї методики полягає в тому, що рейтингування регіонів за рівнем розвитку малих підприємств проводиться виходячи із результатів діяльності зазначених підприємств (кількості малих підприємств, чисельності зайнятих на них, обсягів реалізованої продукції та фінансових результатів). При цьому рейтингування регіонів за кожною групою показників визначається за такими формулами.

Так, для визначення індивідуального рейтингу окремого регіону за певним показником діяльності малих підприємств використовується формула 1.

$$P = \frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}} * 100 ; \quad (1)$$

де P – рейтинг, який вимірюється в балах;

X_{\max} , X_{\min} , X_i - відповідно максимальні, мінімальні та конкретні (i-ті) значення показників розвитку малих підприємств.

Узагальнений рейтинг регіону за рівнем розвитку малих підприємств визначається шляхом сумування значень отриманих рейтингів по кожному регіону та ділення результату на кількість показників. Вимірюється також в балах.

$$R = \frac{\sum_1^n P_i}{n} ; \quad (2)$$

де R - узагальнений рейтинг розвитку малого підприємництва в рамках групи показників;

P_i - індивідуальний рейтинг розвитку підприємництва окремого регіону за окремим показником;

n - кількість показників в рамках групи.

Використавши формулу 1 та здійснивши відповідний розрахунок на основі даних статистичних збірників “Діяльність малих підприємств” у 2007-2008 роках, отримаємо індивідуальні рейтинги регіонів за рівнем розвитку малих підприємств (Табл. 1).

Інтегральні рейтинги регіонів за рівнем розвитку малих підприємств у 2007-2008 роках, що розраховані за формулою 2, графічно представлені на рис. 1. Дані таблиці та рисунка свідчать, що низький рівень розвитку малих підприємств спостерігається у переважній більшості регіонів України.

Зокрема, у 2008 році найкраща ситуація спостерігалась у м. Київ (75 балів), найгірша - у Закарпатській області – лише 21 бал. У Донецькій області, яка посідає друге місце, спостерігається величезний розрив у порівнянні з лідером – 31 бал, що обумовлено великою диференціацією розвитку малих підприємств за регіонами.

Проведення інтегрування регіонів України за рівнем розвитку малих підприємств показало, що за результатами 2008 року умовно всі регіони можна розділити на три групи:

- регіони з низьким рівнем розвитку малих підприємств (Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Волинська, Тернопільська, Вінницька, Сумська, Житомирська, Чернівецька, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та АР Крим – від 21 до 30 балів);
- регіони з середнім рівнем розвитку малого бізнесу (Львівська, Дніпропетровська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька, Одеська, Харківська, Донецька області та м. Севастополь – від 31 до 44 балів);
- регіони з високим рівнем розвитку малих підприємств (м. Київ) – 75 балів.

Таблиця 1

**Рейтинг регіонів України у 2007-2008 роках за рівнем розвитку малих підприємств
(в балах)**

	Рейтинг регіонів України за кількістю малих підприємств на 10 тис. наявного населення		Рейтинг регіонів України за кількістю зайнятих на малих підприємствах у розрахунку на 10 тис. наявного населення		Рейтинг регіонів України за обсягами реалізації у розрахунку на одне мале підприємство		Рейтинг регіонів України за фінансовими результатами у розрахунку на одне мале підприємство		Інтегральний рейтинг регіонів України	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Україна	14	16	16	14	57	48	46	59	33	34
АР Крим	20	21	21	14	12	2	31	73	21	28
Вінницька	2	2	3	2	33	24	34	77	18	26
Волинська	2	3	7	4	38	21	15	71	16	25
Дніпропетровська	11	15	11	12	79	79	26	21	32	32
Донецька	7	7	4	6	58	61	70	100	35	44
Житомирська	2	3	11	7	42	23	37	78	23	28
Закарпатська	10	6	2	1	0	0	46	78	15	21
Запорізька	14	17	15	12	64	38	73	80	42	37
Івано-Франківська	7	7	1	0	16	0	64	86	22	23
Київська	14	16	21	19	67	61	0	36	26	33
Кіровоградська	6	7	5	3	33	37	52	84	24	33
Луганська	2	5	0	1	54	40	43	87	25	33
Львівська	15	18	24	16	36	11	48	79	31	31
Миколаївська	15	14	14	10	35	33	47	82	28	35
Одеська	15	21	22	18	56	56	19	55	28	38
Полтавська	7	10	9	7	62	43	47	71	31	33
Рівненська	0	1	7	3	44	13	35	76	22	23
Сумська	4	6	8	5	45	15	44	77	25	26
Тернопільська	0	0	4	1	28	8	55	90	22	25
Харківська	16	21	20	16	54	33	100	83	48	38
Херсонська	8	7	6	5	35	44	45	87	24	36
Хмельницька	3	3	9	5	33	19	50	87	24	29
Черкаська	3	6	7	5	64	29	44	79	30	30
Чернівецька	3	2	2	0	21	8	47	100	18	28
Чернігівська	2	5	10	6	40	12	46	95	25	30
м. Київ	100	100	100	100	100	100	41	0	85	75
м. Севастополь	20	24	27	22	41	21	35	77	31	36

Джерело: розраховано на основі даних Держкомстату.

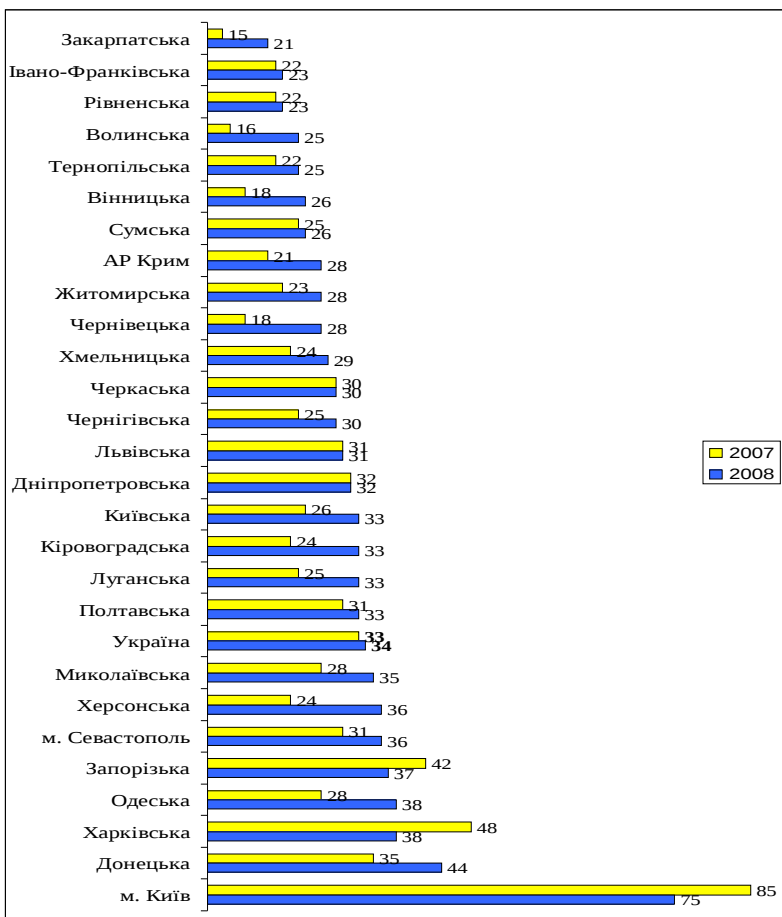

Рис. 1. Інтегральний рейтинг регіонів України за рівнем розвитку малих підприємств у 2007-2008 роках, у балах
Джерело: розраховано на основі даних Держкомстату.

Виходячи з цього державну підтримку, на нашу думку, з погашення відсотків за користування кредитами у повному обсязі доцільно надавати у регіонах з низьким рівнем розвитку малого бізнесу, 50 % - лише підприємствам розташованим в регіонах із середнім рівнем розвитку малого бізнесу та взагалі не надавати такої підтримки підприємствам, розташованим у регіонах з високим рівнем розвитку такого бізнесу. Виключенням можуть бути новостворені та

інноваційні підприємства.

Цей принцип надання державної допомоги значно скоротить обсяг державних коштів та полегшить навантаження на бюджет.

Висновки. Отже, проведений аналіз щодо підтримки розвитку малого підприємництва показав, що підтримка є одним із ключових інструментів державного управління в цій сфері та використовується багатьма державами світу.

В Україні на сьогоднішній день в цілому сформована нормативно-правова база стосовно механізмів підтримки розвитку малих підприємств. Однак, брак коштів та неналежна увага з боку держави не сприяє відчутному піднесенню підприємництва в Україні, що проявляється через незначний розвиток малого бізнесу в країні у порівнянні з розвиненими країнами. Так, частка малих підприємств у ВВП України складає біля 10 % проти 50 % у зазначених країнах.

Для підвищення ефективності державної підтримки розвитку малого підприємництва, на наш погляд було б доцільно застосовувати у майбутньому диференційований підхід:

- за сферами діяльності (інноваційні та енергозберігаючі підприємства, підприємства сільського господарства та ін.);
- в регіональному розрізі. Прикладом такого підходу може бути застосування Методики рейтингування регіонів України за рівнем розвитку малих підприємств.

За допомогою цієї методики встановлено, що незначний розвиток малих підприємств спостерігається у переважній більшості регіонів України, окрім м. Києва, де цей показник досяг 75 балів у 2008 році.

Тому погашення відсотків за користування кредитами у повному обсязі за рахунок держави, на нашу думку, доцільно здійснювати у регіонах з низьким рівнем розвитку малого бізнесу, 50 % - лише підприємствам розташованим в регіонах із середнім рівнем розвитку малого бізнесу та взагалі не надавати такої підтримки підприємствам, розташованим у регіонах з високим рівнем розвитку такого бізнесу.

Цей принцип надання державної допомоги, по-перше, значно скоротить обсяг необхідних державних коштів та полегшить навантаження на бюджет, по-друге, буде мати стимулюючий ефект, що сприятиме прискоренню зростання ролі малого бізнесу в економіці країни.

Література

1. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки: Навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студ. екон. спец. / [Ковтун Олег Іванович, Килин

Оксана Василівна, Свелеба Наталія Андріївна.] / Укоопспілка; Львівська комерційна академія. — Л., 2001. — 219с. — ISBN 966-7478-52-1.

2. Копченко І.М. Сутність та зміст державного регулювання малого підприємництва / Теоретичні та прикладні питання економіки: Збірник наукових праць. Випуск 4. — К.: ВПЦ “Київський університет”, 2004. — С. 209–216.

3. Лазур П. Ю. Державне регулювання малого і середнього підприємництва / Лазур П. Ю. — Львів: “Новий Світ-2000”, 2006. — 400 с. — ISBN 966-418-018-1.

4. Климова І. Г. Методи та інструменти фінансово-кредитного механізму державної підтримки інноваційної сфери у країнах з ринковою економікою. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <<http://www.investplan.com.ua/index.php?iid=4&operation=9>>.

5. Лабурцева О. І. Сутність підприємництва та тенденції його розвитку в легкій промисловості України / Актуальні проблеми економіки. — 2008. — С. 14-24.

6. Білоус О.Г. Розвиток малого підприємництва в Україні / Економіка України. — 2000. — № 2. — С. 35.

7. Тригобчук О., Вишенський А. Предпринимательская деятельность в условиях дерегулирования экономики / Экономика Украины. — 2000. — № 7. — С. 52-57.

8. State of Small and Medium Sized Business in Hungary. — Annual, 2000. — 368 p.

9. Бухвальд Е., Виленський А. Развитие и поддержка малого бизнеса: Опыт Венгрии и уроки для России / Вопросы экономики. — 2002. — № 7. — С. 109-118.

10. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України від 19.10.2000 № 2063-III / Урядовий кур’єр від 22.11.2000. — 2000. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2063-14>>.

11. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21.12.2000 № 2157-III / Урядовий кур’єр від 25.01.2001. — 2001. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2157-14>>.

12. Про спрощену систему оподаткування обліку та звітності суб’єктів малого підприємництва: Указ Президента України від 3 липня 1998 року № 727/98 / Урядовий кур’єр 7 липня 1998 року — С. 5. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=727%2F98>>.

13. Про Державний бюджет України на 2009 рік: Закон України від 26.12.2008 № 835- VI / Урядовий кур’єр від 30.12.2008 — № 246. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=835-17>>.

14. Проект Закону про Державний бюджет України на 2009 рік. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=33318>.

15. США виделят на поддержку малого бизнеса 10 млрд. дол. США. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <http://www.k2kapital.com/news/fin/561204.html>.

16. Еврозона обогнала США по об'єму ВВП. — [Електронний ресурс]. — *Доступний з:* <http://news.finance.ua/ru/~1/0/all/2008/03/18/121421>.

17. Бондарчук В. Вдосконалення інвестування малого бізнесу на селі / В. Бондарчук, Ф. Міколяш / [Вісник Львівського державного аграрного університету: Економіка АПК]. — Львів: Львів. держ. агроуніверситет, 2005. — № 12. — С. 64-70.